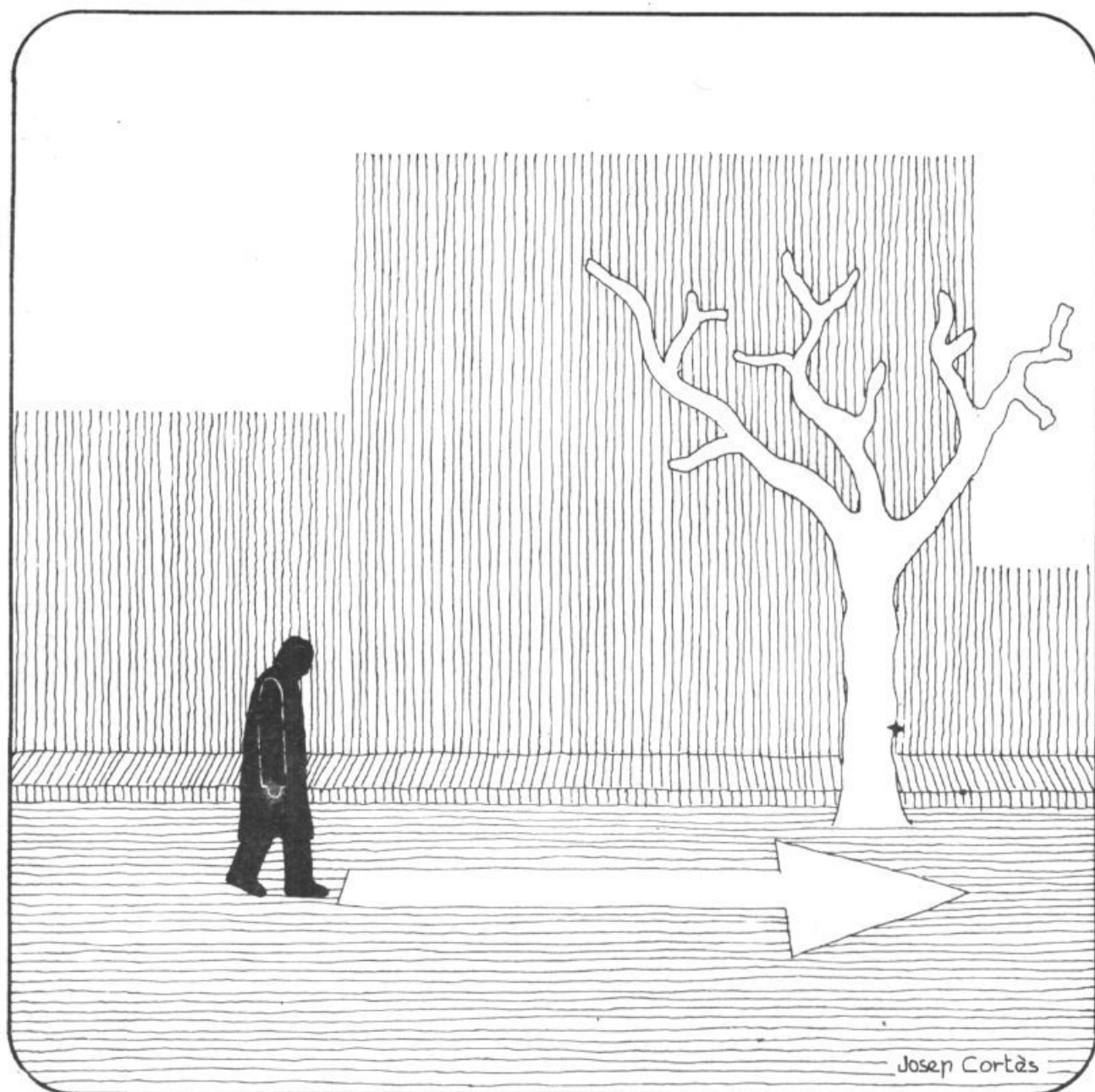

FLOR DE CARD

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

BOLLETÍ-REVISTA DEL CENTRE CULTURAL CARD * JULIOL-AGOST DE 1982 * Nº 72-73

Uf! Quina calor!

N'hi ha que diven que no n'havia feta tanta mai. I altres que mai no havien vist tantes de manifestacions, nits amb persianes obertes de pinte en ample, matinades amb cares que no havien pogut aclucar un ull...

Uf! Quina calor!

Gairebé sòlament en una sala refrigerada o amb tot el cos en remull s'està a gust.

I quan la suor, la suor incòmoda del no fer res, regalima per la pell de la cara hom pensa: com pot retre la feina si ni tan sols ret el descans!

Uf! Quina calor!

No, si això de parlar de vacances en aqueixa època no està mal pensat, no; tanmateix, si la feina no ret, val més "donar" vacances al personal i així, al manco, un queda bé, fa modern i compleix amb la llei.

I què en feim amb les vacances? De quina manera passa el llorencí les vacances? Vet-aquí una qüestió intrascendent, si voleu bajana, però ben nostra. Ben bé dos trets marquen la tradició vacacional llorencina:

- a.- La manca d'aquesta tradició com a tal, que xoca amb la febre portenya dels veïns manacorins o amb el costum, ja perdut, dels artanencs d'anar a una mena d'acampada popular a Canyamel passades festes.
- b.- La diversificació, gairebé familiar, de fins i maneres -cada família a un lloc i d'una manera diferent-.

Uf! Quina calor!

Voleu que intentem jugar a resultats d'una enquesta? Val. Jo dic que

- La majoria dels caps de família llorencins són foravilers que van a jornal i aprofiten el temps de vacances per fer allò que farien tot l'any si els donàs prou pa: cuidar més intensament -ja ho fan dissabtes i diumenges- la seva terra.

- Altres caps de família, dedicats al sector de serveis -turisme-, arreplega el que pot ara que encara n'hi ha, i ja farà vacances en temps d'esclata-sangs, si ha estat any ploguer.

- Uns pocs -els pagesos de tot l'any- ni se n'adonen del sol ni de la calor.

- I uns altres pocs -grupet de cada dia més nombrós i fortament determinat per la situació econòmica- va amb tota la família a vora mar, malgrat en el fons li sigui una mica incòmode, perquè, com que no deixa la feinadel tot, s'ha de desplaçar.

- I ja sols queden les dones i els "incontrolats". La majoria de les dones res, segueixen com la resta de l'any. Un bon grapat fa messes anant a fer habitacions als hotels, i una mica fan vacances -cuidant apartament, home i al.lots- a vora mar.

I tenen el nom d'incontrolats -o "varis" en aquest joc d'enquesta- tots aquells, aiximateix un bon grapat, que les passen amb certa idiosincràsia particular, anant de camping els caps de setmana, de "pica" cada nit, fent una feina determinada a la casa on viuen, fent ximpleries -una variant d'axixò que en castellà en diuen "gamberrades"- i un llarg etc. que per la particularitat de cada cas és mal d'enumerar.

Uf! Quina calor!

I si ara mateix són poques les ganes de llegir, quines seran les d'escriure!

ARA, QUE HAN CONVERTIT
LA MAR
EN UN FEMER ATÒMIC, US OFERIM
EL CAMÍ A SEGUIR
EN CAS DE GUERRA NUCLEAR:
BESAU ELS VOSTRES FILLS I DIGAU-LOS:
ADÉU!

Bolletí-revista del Centre Cultural Card, de Sant Llorenç des Cardassar.

Adreça: Carrer de Sant Llorenç, 36.

Juliol-Agost de 1982. Números 72-73.

Director: Bartomeu Domenge i Amer.

Cap de Redacció: Josep Cortès i Servera.

Dipòsit legal: 765-1973.

Edita: Centre Cultural Card.

Imprimeix: Apóstol y Civilizador (Petra)

COL.LABORADORS

Josep Cortès	Resignació	Portada
	A lloure	3
	Ajuntament	10
	Eleccions	12
	Instruments	13
	Espipellades	15
	Batec	19
Guillem Frontera	Adéu i benvinguda	4
Joan Rosselló	Comiat	5
Rafel Duran	El d'abans	6
	El d'ara	7
Guillem Pont	Els quatre clotets	8
Caterina Sureda	Boleros	11
Pere Orpí	Instruments	13
Ramon Rosselló	Història	14
Francesc Clapés	Costums	14
Jaume Capó	Ciutat espera	16
Guillem Mesquida	Gloses	18
Maria Galmés	Batec	19
	Si lleu...	24
B. Matamalas	Els remordiments (II)	20
E. Nicolau	Difusió	
Guillem Quina	Tresoreria	

NOTA

Els articles apareguts en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus propis autors.

"QUART CREIXENT"
-LLIBRES I PAPERS-
CIUTAT

PLET

Aquest estiu s'ha donat per acabat el plet que, per la ubicació de la gasolinera, posaren en Llorenç de Ses Toltes i en Tomeu Sevillano a l'Ajuntament.

La Corporació va guanyar la causa ordinària i els dos demandants recurririen al Suprem; ara, per una badada dels seus missers quant a la no presentació d'uns papers en el plaç estipulat per la llei, el Tribunal ha resolt la causa a favor de l'Ajuntament.

Cada banda haurà de pagar les pròpies despeses, que, per la causa ordinària i pel que fa referència a l'Ajuntament, pugen a unes cent cinquanta mil pessetes. Hi manquen les corresponents al recurs al Suprem.

I jo me deman

-Si al qui guanya i al qui perd els costa lo mateix, ¿quin sentit té posar un plet?

-Si hagués perdut l'Ajuntament, ¿també ens haguéssim partit les despeses?

-En el cas d'un regidor, ¿han de prevaler els interessos particulars o els comunitaris?

*****

SOUS

Si no vaig errat de comptes -que ja se sap que qui compta s'erra- els sous dels membres de la Corporació per l'any 1982 seran els següents:

Ignasi Humbert	781.000 Pts.
Mateu Girart	177.000 Pts.
Eduardo Perales	177.000 Pts.
Bartomeu Pont	177.000 Pts.
Mateu Puiggròs	177.000 Pts.
Pere Bauça	106.000 Pts.
Joan Domenge	106.000 Pts.
Llorenç Femenias	106.000 Pts.
Francesc Juan	106.000 Pts.
Josep Sureda	106.000 Pts.

Josep Cortès

SUBSCRIVIU-VOS A

flor de card

"SA REVISTA" DE SANT LLORENÇ

ADÉU A DON JOAN

Adéu, Don Joan, adéu,
es poble us ha despedit,
tothom, tothom està trist;
més... és voluntat de Déu.

Primer fóreu ciutadà,
Vicari a la Soledat,
on el vostre apostolat
joiós vàreu estrenar.

Estàveu a Felanitx
a Porto Colom de mar
i venguéreu an es pla
de Sant Llorenç, més al mig.

Sempre vos recordarem,
heu estat un bon rector,
heu vessat boñdat i amor;
per tot vos alabarem.

Éreu bon homo, pagès
d'eixa terra mallorquina,
sa nostra gent llorencina
com vós era, i encara és.

Per això mos hem entès;
vuit anys que hem viscut plegats,
vuit anys hem sintonitzat,
de desavenències... res.

Vós es poble heu estimat,
li entregàreu vostre cor,
aqueix cor que teniu d'or;
i es poble vos ha estimat.

Adéu, adéu, Don Joan!
No mos despedim de tot;
sereu a Petra... és un bot!
A Déu siau, Don Joan!

BENVINGUDA A DON JOAN

Com una dona pagesa,
vestits de Festa Major,
nostra vila tota mesa,
Sant Llorenç vos rep, Pastor.

Veniu de lluny, pollencí,
i de prop que sou petrer,
gabellí i serverí,
manacorí i macianer.

Sou un ciutadà del món,
heu trescat el pla i la serra,
germà d'aquell fill pregon
de Petra, Juníper Serra.

Heu estat a molts de pobles
que us recorden agraïts;
sou d'eixes persones nobles
que s'inclinen als petits.

Es nostro Pastor Joan
se'n va de Rector a Petra,
i de Petra ens ve un Joan,
i "el dimoni s'hi ha de retre".

Dos rectors, tots dos Joans
a nostra terra afincats,
tots dos tan bons, tan germans
regals del cel enviats.

No temeu; els llorencins
estam al vostre costat,
com macianers, serverins
i altres on heu estat.

El dia de vostra entrada
unim amb joia i afany
la nostra Verge Trobada
i la vostra de Bonany.

Gabriel Frontera

ACRISTALAMIENTO
DE VIDRIOS Y ESPEJOS

Cristalería
San Lorenzo

Calle Mayor, 71
Teléfono 56 92 11

gruas

SENT **muro**

SERVICIO PERMANENTE

Tno. 537092

COMIAT

11 de juliol de 1982

Estimats llorencins: Per ventura vos vendrà de nou que a s'hora de sa despedida no vos digui unes paraules; per caritat no em faceu passar aquest mal glop; en aquesta fulla hi trobareu tot lo que vos vull dir. No hi vegeu sa fredor d'un paper qualsevol, sinó tota s'estimació que durant aquests prop de vuit anys s'ha congriada dins es nostres cors.

No som voltros ni jo qui hem de dir si he fet ses coses ben fetes o no; Déu és misericordiós i sa seva mesura és generosa, emperò una cosa sí que la vull dir, i és que m'heu fet massa cas i m'heu estimat massa; gràcies, moltes de gràcies!

Si al cas, amb ses meves paraules o actuacions, qualcú s'ha sentit ofès, de tot cor li deman perdò, i de tot cor també agraesc a tots sa vostra generosa i desinteressada col·laboració personal i econòmica, des de ses monges fins a tots i cada un des llorencins. Entre aquests col·laboradors, vull anomenar especialment ets amics Jaume Lliteras i Ramon Lladó, que tan bona feina han feta entre noltros.

Així mateix vos vull demanar que sigueu sempre bons cristians, malavejant estimar tothom, fent de Sant Llorenç una família ben avenguda. Teniu pel nou rector -que si Déu ho vol farà sa presentació dia 8 d'agost- es mateix afecte i estimació que m'heu tengut a mi.

Finalment, recordar-vos que ses portes de ca nostra sempre estaran obertes pes llorencins, i que...

No volem dir-vos: adéu!
perquè per sempre i més fort
ens té units l'amor a Déu
i ens té fermats el record.

Que la nostra estimada "Mare de Déu Trobada" mos ajudi, tal com li cantam en es goigs:

"Així us clamen en tota hora
els bons fills de Sant Llorenç;
tant els d'aprop com d'enfora
en Vós pensen en tot temps.

Siau doncs salvació
pels qui sempre us han amada.
Dispensau, Verge Sagrada,
vostra augusta protecció".

*****

Estat de comptes del 1er. semestre

Saldo a 21-12-81	137.427'-
Entrades fins a 30-6-82	838.605'-
Total	976.032'-
Sortides fins a 30-6-82	913.209'-
Saldo a 30-6-82	62.823'-
Deute obres 31-12-81	602.024'-
Pagat 1er. semestre	475.000'-
Manquen a pagar	127.024'-

Moltes gràcies!

Joan Rosselló

- *Listas de boda
- *Lámparas
- *Electrodomésticos
- *Objetos de regalo

ORDINAS FEBRER

Mayor, 22 - Tel. 569100
SAN LORENZO

BANCO ESPAÑOL DE CREDITO

BANESTO

La mayor empresa bancaria de España
a su servicio.

EL D'ABANS

S'altre dia, més o manco a les quatre d'es capvespre arribarem a Petra i anarem a veure es rector, i, amb s'excusa de que passàvem per allà, el varem despertar d'una tranquil·la i agradable sesta.

Mentre xerràvem dins una de ses sales de sa rectoria varen venir uns quants joves d'es poble i, entre galleta dolça i copetes d'herbes, se varen juntar amb noltros. Vet aquí un tros de sa nostra xerrada:

-Don Joan, aquests quasi vuit anys de convivència a Sant Llorenç, com ha vist l'església dins es poble?

-En es principi se va passar d'una feina personal o individualista a dins sa parròquia, a a una feina d'equip, tan a nivell local com comarcal, i això ha estat molt positiu o enriquidor, perquè te fa sortir d'es cercle tancat de tu mateix i t'obri ets ulls a altres horitzonts i realitats; a més et fa contrastar es teu punt de vist amb es d'ets altres.

A nivell comarcal t'ha fet esser col·laborador, s'ha pogut fer una feina i per tant s'ha pogut donar una imatge d'església més conjunta. A nivell local ha estat molt positiu, tant amb en Jaume LLiteras com amb en Ramon s'ha conseguit donar una imatge d'una església més jove, un poc atenta a ses necessitats d'ets homes, clar que mai arribes a lo que voldries.

Durant aquests vuit anys s'ha fet un canvi que va començar amb en Jaume LLiteras i que jo vaig continuar i potenciar, lo mateix que en Ramon aquests dos anys. Pens que se pot dir d'una església que vol caminar, una església lliure també econòmicament, ja que s'ha intentat no estar fermats an es dobbers i que tots es serveis fossin de franc, ni a altres forces. En definitiva jo crec que s'ha fet una feina de conscienciació de cara a un cristianisme més autèntic i més acostat a s'Evangelí.

-¿I sortint an es marc d'es carrer, socialment xerrant?

-Bé. Hem procurat col·laborar en totes ses tasques que duu endavant es poble, principalment i concretant una miqueta, en ses festes de la Mare de Déu Trobada. Hem procurat que hi hagués un ambient popular i de gran participació. En quant a sa rectoria hem procurat que fos un lloc oberta tothom, tant ses corresponents dependències com ses sales de baix, que s'han deixades per distints tipus de reunions: caçadors, futbolistes, associació de pares, Card..., lo mateix que s'Escola Nova.

-Si ara hagués de dir una de ses coses que més li han xocat en aquesta estada a Sant Llorenç, ¿quina diria?

-De tipus popular, diguem, es blavet d'es di-jous jarder, es senyorets, es rossinyols de Sa Sibil·la, sa devoció a la Mare de Déu Trobada, i s'alfabeguera que donen per aquestes festes. Una de ses coses que m'ha agradat molt ha estat sa col·laboració que sempre hem trobat de gent molt diferent, i sa gent, a nivell pastoral, ha acceptat molt bé es canvis.

-I sa cosa que per ventura li ha vengut més de nou?

-Més de nou, potser ha estat que després de tants d'anys de sa seva desaparició sa gent en cara enyora es centurions de Pasqua. No vull dir que ara s'hagin de tornar treure, sinó que per Setmana Santa encara hi havia gent que em demanava si els tornaria fer sortir.

-Don Joan, com s'ha trobat a Sant Llorenç?

-Bé, molt bé, massa bé. Sempre m'he sentit ben acollit acceptat. No m'he trobat com si fos a ca nostra, m'he trobat a ca nostra.

... i així, entre una cosa i s'altra va fer-se hora de despedir-nos. Clar que encara quedaven preguntes a l'aire, i tantes!, però ses coses són així com són... Només ens manca donar s'enhorabona per ses herbes dolces d'es rector de Petra i que l'any que ve li surtin molt més bones. Gràcies Joan.

Rafel Duran

EL D'ARA

Li diuen Joan, com a s'altre, i per més semblances també té un "seatet", com es passat, però això no vol dir res. Noltros el vàrem anar a veure, i allà, a sa Rectoria, asseguts a uns balancins, vàrem començar a xerrar.

-Quan li varen dir que vendria an aquest poble ¿què li va suggerir es nom de Sant Llorenç? És a dir, ¿quin retrat va veure lo primer de tot?

-Bé, per concretar quina imatge vaig veure, més bé vaig recordar que no era cap cosa nova per jo, sinó que Sant Llorenç estava dins una comarca que jo consider que conec, ja que he estat dos anys a Capdepera, un a Manacor, tres a Son Macià i catorze i mig a Son Cervera, i per tant, es lloc és un d'es que apreci més de Mallorca. S'altra part que conec és sa de Pollença, que hi he estat prop de vuit anys.

-Quines referències tenia de Sant Llorenç?

-Que era un poble agradable, acollidor i, sobretot, s'idea d'un poble molt familiar.

-¿Com veu ses relacions de sa comarca en es marc parroquial? ¿Són reals o només és es nom?

-De cada vegada són més reals aquests lligams entre pobles i parròquies d'una mateixa comarca. Abans eren més independents i més dependents del bisbe i de Ciutat. Ara, concretament en aquesta d'aquí jo encara no sé com funciona, ja que he estat deslligat d'ella per espai de vuit anys, però moltes d'elles van a una mateixa meta, a unes coses en comú i aquesta col·laboració de cada dia és més real.

-¿Quines perspectives de feina té a nivell social, pastoral i cultural?

-És difícil fer programes. Crec que lo primer de tot és veure quines necessitats, quines realitats hi ha i llavors quines possibilitats de realitzar-les. Crec que en ses coses que tenen uns valors humans i cristians es capellà hi té un lloc.

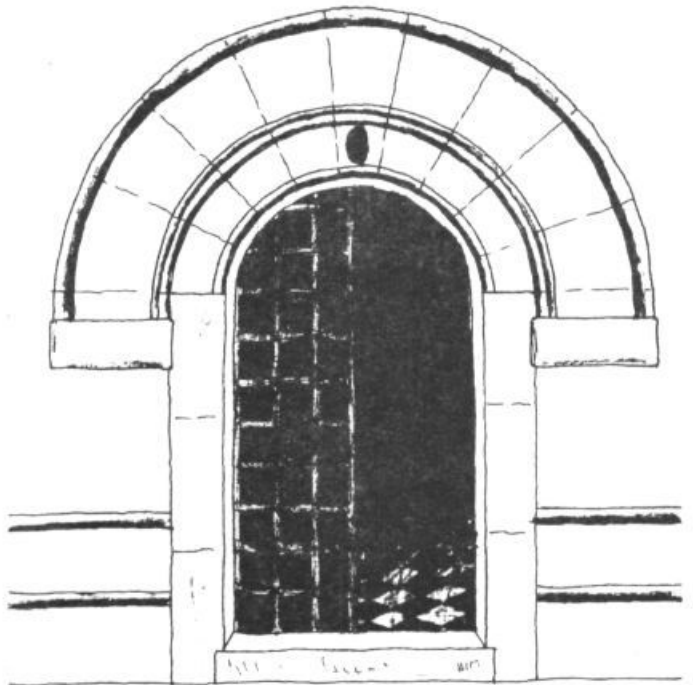
-¿Quina actitud pensa tenir davant d'una sèrie de coses, com són sa revista, s'escola nova, sa rectoria, classes de religió a s'escola,...

-Bé. Jo en principi encara no ho conec massa bé. Se que hi ha una revista, un local que se diu s'escola nova... Ara, en totes aquestes realitats pens seguir sa pauta que va marcar en Joan Rosselló. En quant a sa rectoria està oberta a tothom.

-¿Creu que anar de rector darrera don Joan és un avantatge o un inconvenient?

-Des d'es punt de vista humà, anar darrera una persona com és en Joan, que ha deixat un poble que li tenia una gran simpatia, un poble que és obert, crec que és un gran avantatge. Clar que aquest poble obert es podria tancar, però estic segur i tenc s'esperança de que no sia així. Un poble que ha sabut estimar una persona té possibilitats d'estimar-ne una altra.

-¿Com pensa enfocar ses festes de la Mare de Déu Trobada, tenint en compte que aquests darrers anys han conseguit una forta acollida popular?

-Crec que sa millor manera és com s'havia fet fins ara, que participi tota sa gent i faci ses seves pròpies festes.

-¿Vol afegir qualque cosa més?

-Pens que és molt positiu per un poble tenir un medi de comunicació com és sa revista, que fa que es poble estigui comunicat, que se relacioni més, inclús mostra ses diferents maneres de pensar, i desig que seguesqui per molts d'anys.

I això va esser poc més o manco el que xerràrem, enc que ell ens digués que encara se trobava un poc "endidalat". Esperam que d'aquí a un parell de dies se trobi com un llorençí més. Mercès i benvingut.

Rafel Duran

La premsa, la TV, els fets... ens estan insensibilitzant de manera alarmant. Les persones tornam pedres o si voleu muletetes del Bon Jesús, que al més petit símptoma ens giram fent nos una bolla i... que plogui!

¿Que al veïnat li fa mal el queixal? "Que el bombin!".

¿Que al poble d'aquí aprop hi ha pesta o turisme barat? "Pobrets!".

¿Que a l'illa germana no hi arriba res del pres supost? "Ja se sap!".

¿Que a la sortida del poble hi ha hagut un accident amb tres morts? "No eren llorencins, eh?".

¿Que al Líban estan a punt de consumir el genocidi (Extermini d'un grup social per motiu de raça, religió o política)? "Uh, és enfora això!".

Hi estam tan avesats que qualsevol pot fer una animalada o dir un desbarat i si no hi ha motius d'enveja directes mos ne fotem tranquil·lament.

Ens han fet laxa la consciència o ens han casat el pensament, com diria l'admirat poeta. D'aquesta manera qualsevol ex-ministre que ha canviat recentment de partit pot enflocarnos, comentant la situació política actual:

"Ho decidirà la voluntat popular". Recony!

Com si ell i nosaltres no sapiguéssim que perquè hi hagi "voluntat popular" el poble ha de ser conscient. Com si ell i nosaltres no sapiguéssim que qui realment mou els fils polítics són les raons econòmiques. Com si ell i nosaltres no sapiguéssim... i fóssim bajans!

Ja ho sabem, viure en comunitat comporta un risc.

Així passant els dies, l'esperit comunal -de terra, de poble, de gent- actua a nivell d'inconscient i -cadascu amb les seves cabòries- ni te n'adones de la terra que trepitges, ni de la gent que passa pel teu costat, ni dels sons -l'harmonia del parlar, la "cançoneta", renous- ni de les olors que contínuament ens parlen, ni de la sensibilitat de la punta dels dits sempre avesats a manejar les coses quotidianes, ni d'aquests quadres sempre en perenne exposició que en són els racons de casa nostra, els carrers, les ombres, les fesomies...

Només qualche dia ens véssa la sensibilitat i ens adonam d'aquestes petites coses que han deixat petjada en el nostre ésser.

Només qualche dia, a qualche moment, som llorencins a consciència. I unes vegades serà amb el cor eixamplat pel goig, de sentir que un paisà ha realitzat una gesta, o la proximitat física de la vida al tornar d'un viatge, o... I d'altres serà per sentir la vergonya sobre l'esquena quan te n'adones de determinats fets i/o expressions -com per exemple el d'aquestes proppassades festes- realitzades o dites per algun membre de la mateixa comunitat.

És un risc.

Però tanmateix, des d'una òptica còsmica, la petjada, el goig o la vergonya, es dilueix junt amb les altres i ens diluïm les persones amb el nostre caràcter, les nostres conquestes i els nostres dolors, tot fent la bolla Terra immersa dins una multitud d'altres bolletes. Encetam "perquè"?

Vaig quedar ben sorprès.

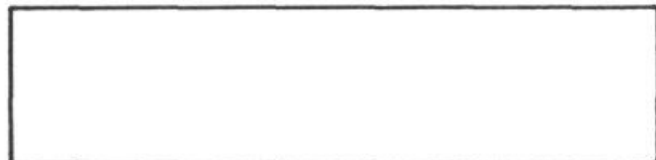
A "Bona Pau" (juliol del 82. Pàg. 5) vaig llegir que l'Associació de Pares de Montuïri havia tingut cert superàvit, sense comptar amb les 100.000 ptes. de subvenció de l'Ajuntament, ni amb les 100.000 del Consell per a pagar un professor d'Educació Física.

Una subvenció municipal de 100.000 ptes.! Montuïri, un poble que a l'any 79 (dades del Consell General Interinsular) sòlament tenia 1/3 de les nostres entrades i despeses -si fa no fa. En recta proporció i considerant que, com ells, també tenim un batle "socialista", correspondria una subvenció a la nostra associació de 300.000 ptes! (Eh! Fixau-vos que el verb "correspondria" està en condicional).

Però, ja se sap, no convé fer comparacions. Nosaltres amb 20.000 ptes. pel viatge d'estudis i 14.000 per comprar un projector -i que no sabem certament si les donaren a l'escola o a l'associació- pegam bots i xicalines!

No en puc dependir, maldament em costi.
Hem de parlar una miqueta del "I Premi de Narrativa Curta Vila de Sant Llorenç".
Què diré, què diré...?
Es tracta de tenir tothom content.
Què diré, què diré...?
Ja ho sé! Una suggerència creativa. Pintam un quadre

així. I ara que cadascú hi posi el que pensa i tutti contenti!
(No sé ben bé perquè quan escrivia "què diré, què diré...?" pensava en aquella melodia de la cançó que diu: "ja li veig, ja li veig... el pagall tot voltat de ploma fina".

Guillem Port

CA'N XESC

Tno. 569067

PEP BLAU

FERRER MECÀNIC

Carrer Ferrocarril, 1

SON CARRIÓ

CLINICA VETERINARIA

T. 554265

Hernán Cortés, 3
MANACOR

HORARIOS M. M. J. V. 6 a 8 tarde
CONSULTA S. 11'30 a 1'30

Burgues, s/n.º
(detrás parque municipal)

Tel. 58 15 79

FELANITX

HORARIOS L. M. M. J. 6 a 8 tarde
CONSULTA D. 11 a 1

LA EQUITATIVA

fundación rosillo

SEGUROS

Cardassar, 17

PLE DEL 17 DE JULIOL DE 1982

- 1.- Aprovació de l'acta del ple anterior.
- 2.- Aprovació del Pla Parcial del Polígon 36, promogut per "S'ESTANYOL S.A."
- 3.- Informar favorablement la petició de nomenament interí de Miguel Àngel García García, ex-secretari fixe de l'Ajuntament.
(Nota: Per a un que no sap gaire de què va la cosa, el fet de nomenar interí un secretari que abans havia estat fixe, sembla una mica extrany. Resulta que el tal García, estant a Sant Llorenç, va demanar una plaça a València i des de Madrid n'hi assignaren una altra que no havia demanada. Com que la que li havia tocat no era massa del seu gust, va intentar presentar la renúncia i tornar demanar Sant Llorenç, cosa que al nostre Il.lustríssim li va parèixer bé i acordà acceptar-lo com a secretari interí).
- 4.- Aprovació de l'expedient de contribucions especials per asfaltar els carrers Llevant, Femenias, formentera i Nord.

PLE DEL 31 DE JULIOL DE 1982

- 1.- Aprovació de l'acta del ple anterior.
- 2.- Acceptar la proposta del C.D.Cardassar i procedir a la compra d'uns terrenys per ampliar el Camp de Futbol i llevar les peraltes. Acceptar la donació d'un milió de pessetes ofert per "S'ESTANYOL S.A." per a les esmentades obres.
(Nota: Si jo fos una mica malpensat, que gràcies a Déu no ho som, pensaria que aquest milió de pessetes era per recompensar l'aprovació del Pla Parcial, tractat al ple anterior, ja que resulta una mica extrany que a aquests senyors els hagi pegat un atac d'afició tan gros com per regalar aquesta quantitat. Però com que jo, repetesc, no som malpensat, crec que ha estat un acte de generositat d'unes persones que sempre s'han distingides pel seu desinterés i altruisme).
- 3.- Encara que no estiguin aprovades les Normes Subsidiàries, considerar urbans els terrenys colindants a la carretera que unirà Sa Coma amb S'Illot, i que són propietat dels germans Pascual Umbert.
Modificació de la qualificació de zona verda pública d'una parcel·la de 1984 m2. i qualificar-la com zona verda privada, també propietat dels germans Pascual Umbert.
Fer un pas peatonal públic de dos metres per davant el quiosc dels germans Pascual Umbert
(Nota: Sense comentaris).

PLE DEL 18 D'AGOST DE 1982

- 1.- Aprovació de l'acta del ple anterior.
- 2.- Com que per lo vist el Sr. García, ex-secretari de l'Ajuntament, no pot cobrir la plaça interina que acordaren al ple del 17 de juliol, disposaren que la cobrés Don Julio Alvarez Merino, actual secretari de Manacor.
- 3.- La Corporació, per unanimitat, felicita als presidents de les Comissions de Cultura i Festes per l'èxit obtingut, tant en l'aspecte d'organització com per l'acceptació popular.
(Nota: El mes que ve, en aquesta revista, hi haurà una pàgina a disposició de tots els llorencins que es vulguin adherir a l'esmentada felicitació, i així el nostre Il.lustríssim sabrà el grau d'acceptació que han tengut les festes dins el poble. Ja que hi som, hi podem incloure també l'aspecte econòmic, i la feina quedarà més rodona).
- 4.- Aprovació definitiva del Pressupost Ordinari i d'Inversions, ja que, tot el temps que ha estat exposat al públic, ningú no hi ha tengut res que dir.
- 5.- Nomenament, amb caràcter accidental, de Secretària de la Corporació a Aina Mª Femenias Pont.

Extracte i notes a càrrec de J. Cortès

A la darrera revista (la del juny) hi havia una entrevista a l'amo en Toni Fai on anomenava el començament o arribada dels BOLEROS a Sant Llorenç. Si m'ho permeten voldria enfonçar-me un poc més en aquest fet.

Aquesta madona que va dur aquests balls tan hermosos com són els BOLEROS, vengué d'aquest poble tan proper de Ciutat anomenat Son Sardina. Provenia ella d'una família anomenada "Mercadal Ramon". Segons li vaig sentir dir, era bastant nombrosa i en poc temps tots foren morts, exceptuant ella i una altra germana, que s'hagueren de posar a servir per a menjar.

Na Catalina Mercadal Ramon es va casar als deu anys amb en Francesc Sureda Riera (Monito), de Sant Llorenç, del qual va agafar el seu malnom, i se la coneixia per Madò Monita, malnom que ha anat heredant tota la seva família.

Així, idò, Madò Monita, que era molt garrida, molt etxerevida i xerrava molt gruixat, va ensenyar a ballar BOLEROS al seu fill, nebots i altra gent i va formar un grup fa ja devers cinquanta anys. Aquest grup anava vestit de pagès anteriorment al Card en Festa, i fou quan ballava amb ell que va ser criticada per l'Església i...

Més tard aquests balls foren decantats per altres modes fins que, l'any 54 o 55, ella, juntament amb la seva néta, formaren un altre grup, que també anava vestit i del que se'n guarda un retrat al reportatge de la Mare de Déu Trobada. Aquest darrer, com el primer, anà a ballar als pobles veïnats.

Una vegada que se n'anaren a ballar a Manacor -a la plaça del tren-, ella, Madò Monita, va pujar al cadafal per ballar i, tenint ja més de seixanta anys, fou sonorament i efusivament aplaudida per la seva gran mestria en l'ART DE BALLAR.

Caterina Sureda

carpinteria
HERMANOS FEBRER

Cra. Son Servera, 26
Tno. 56 90 74
SAN LORENZO

ESPORTS

SOLER - PONT

C. Nou, 35 ☎ 56 93 10 Sant Llorenç

**Restaurante
Barbecue**

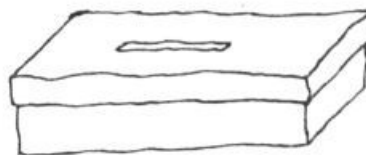

BANQUETES * BODAS * COMUNIONES * BAUTIZOS

Cra. Porto Cristo - Cala Millor

T. 570193

presupuestos sin compromiso

Ara que ja acabam l'estiu i amb ell la pausa que els polítics s'han concedida, comencen a destriar-se, no gaire lluny, les eleccions generals i municipals. Parlarem aquí únicament de les segones, que a les primeres, la manca de coneixements i d'informació aconsella deixar-les per altres enteniments més preparats que jo.

Pens que bàsicament el que més expectació desperta és quines llistes hi haurà i qui les encapçalà. Per a la majoria de les formacions polítiques del terme encara és un poc prest per donar noms, ja que els darrers esdeveniments a nivell estatal per força han d'incidir en la problemàtica local; per a d'altres, emperò, pareix que ja està ben clar qui serà el candidat a batle.

Tal és el cas d'"Alianza Popular", promoguda a Sant Llorenç per en Miquel Vaquer, l'anterior capdavanter de l'Ajuntament, i que en els ambients polítics de la vila es dona com a segur candidat de la formació conservadora.

Més embullada es veu la banda del "centre", que, amb la desmembració de UCD, suggereix tota casta d'especulacions. ¿Què passarà dins l'agrupació llorencina? ¿Es desfarà en dos o tres partits o continuaran junts? El temps ho dirà.

Per una banda sembla que els més veterans seguiran el camí d'en Melià i es passaran al CDS d'Adolfo Suárez. El dubte està en si els altres dos caps del partit amb ambicions polítiques seguiran el mateix camí o si es quedaran dins UCD, o, fins i tot, si es passaran a les files dels lliberals, dels socialdemòcrates o dels demòcratacristians. De fet, aquesta és una bona ocasió per passar de cop del segon al primer lloc de la llista, i els tres partits esmentats estan prou reconeguts dins els ambients internacionals, cosa que els dona una imatge de seguretat que actualment no disposa UCD.

Pel que fa referència al PSOE no hi ha dubte que presentarà llista, encara que el batle asseguri que ja està cansat. En el cas de que no

fos ell el qui l'encapçalàs -o per l'esmentat motiu o perquè fos candidat al Parlament Balear-, es rumoreja que en Mateu Galmés ocuparia un dels primers llocs. De tota manera, contràriament al que era de suposar, el nombre de militants del partit no ha augmentat els darrers tres anys, i els pocs que componen l'agrupació no han conseguit millorar la imatge que del socialisme es tenia dins el poble, pel que pareix esser que el PSOE ha desaprofitat una inmillorable ocasió per aconseguir una majoria minoritària dins l'Ajuntament (Pensem que no és probable que en el futur la dreta torni estar tan dividida com està ara).

Apart del PSOE, hi ha també la possibilitat de que es formi una altra candidatura esquerrana, encapçalada per n'Antoni Sansó. No tenc notícia encara baix quines sigles es presentarà, però probablement estarà composta gairebé íntegrament per gent jove i cercarà els vots dins la juventud i dins els esquerrans no identificats amb la política que ha duit el PSOE dins el poble.

Quant als carrioners, vist el gran nombre de millores que han conseguit per al seu poble, és més que probable que tornin presentar llista, els integrants de la qual no conec encara.

En vista d'això podria ser ben bé que a Sant Llorenç hi hagués sis candidatures a les eleccions municipals (AP, UCD, CDS, PSOE, "Esquerra llorencina" i carrioners), el que faria que fos pràcticament impossible que una llista conseguís la majoria absoluta (pens que el guanyador no farà més de tres regidors), i hi hauria de tornar haver pactes post electorals entre dos o tres partits, experiència per la qual ja ha passat el poble amb resultats nogaire satisfactoris.

De tota manera, amb la velocitat en que se succeeixen els esdeveniments, d'aquí a la primavera hi pot haver hagut prou canvis com per tirar p'enterra el contingut del present article.

Josep Cortès

Per completar la relació d'instruments tradicionals mallorquins que publicàrem l'any passat en aquesta mateixa revista, hi inclourem, els vinents mesos, els instruments que, sense esser propis de la "revetla", també produeixen so. La relació ha estat elaborada per en Pere Orpí, i per a la redacció de cada instrument hi ha col·laborat en Josep Cortès.

Els dividirem en tres grups: infantils, religiosos i de senyals. Aquest mes començarem pels infants.

ROSSINYOL

Segons el Diccionari Català-Valencià-Balear és un "cantiret dins el qual es posa aigua, i bufant-hi pel broc petit, fa un siulet tremolós semblant al cant dels ocellets."

A Sant Llorenç se'l podria incloure dins l'apartat dels religiosos, ja que s'utilitza a les Matines entre estrofa i estrofa de la Sibil·la.

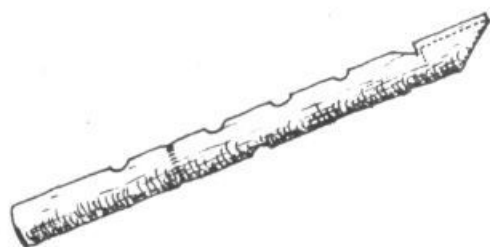
CANÓ DE CANYA

Es fa amb un tros de canya sense nuus, un dels caps del qual es tapa amb un paperet de fumar. Vora el cap tapat s'hi fa un foradet per on s'hi xerra, i la veu, quan es mescla amb la vibració del paper, produeix un so distorsionat.

PLATERETS

Són dues tapadores d'olla d'alumini que usaven els al·lots per fer trull, com si fossin platerets.

FLABIOL DE CANYA

A un tros de canya d'un pam de llargària s'hi fan una partida de forats el nombre dels quals depen del gust del qui l'ha de sonar, i s'hi afixa una boquilla de fusta imitant la del flabiol de pastor.

No sol estar gaire afinat però serveix per al fi pel qual s'ha construït: fer un poc de lulea.

XIULELL, Siulell o Siurell

"Instrument de terrissa o argila, de fabricació típica mallorquina, pintat de blanc i de colors vius i imitant figures de cavalls i d'altres éssers animats" (Dicc. Alcover-Moll).

El fet d'haver trobat figures molt semblants a les excavacions de La Alhambra de Granada, fa pensar que podrien esser d'origen àrab, teoria que es veu recolzada pels documents de cronistes musulmans que parlen de juguetes en forma de figura d'homes o animals amb siulet.

Hi ha historiadors, emperò, que els donen una arrel púnica o fins i tot ibèrica, i per tant situen el seu origen a l'època dels talaiots.

Actualment els solen fabricar a Pòrtol.

1327, 10 d'octubre.- La dona Maria, muller de Guillem Llorenç, de la parròquia de Bellver, disposa el seu testament. Nomena marmessor el seu germà Guillem Comes. Vol esser enterada en el cementeri de l'església de Santa Maria de Manacor, i es deixa per la seva ànima 20 lliures, de les quals es donaran 5 sous al rector per drets de sepultura, 20 sous a l'obra de l'església de Bellver per drets ja que ella és parroquiana, més 5 sous a cada altar de Santa Maria i Sant Llorenç de Bellver. A l'obra de la Seu 2 sous. A tots els hospitals dels pobres de Ciutat i Mallorca 12 diners. A l'obra de totes les capelles ermitanes fora la Ciutat 6 diners. Deixa 20 sous a Margalida filla de Domingo Llorenç. A la seva neboda filla de Guillemona 100 sous. Del sobrant de les sobredites 20 lliures vol que sien celebrades misses en remissió dels seus pecats, parents i fidels difunts. Deixa els seus vestits de llana a Guillemona, muller de Pere Sanxo. Deixa a les filles Bartomeva, casada amb Llorenç Homo, Guillema, viuda de Berenguer Bas, i Cília casada amb Jaume Orseres 10 lliures a cada una. Nomena hereu universal el seu fill Pere Llorenç. (Arxiu Històric Nacional, Clero, carpeta 101 nº 20)

1343, 5 de setembre.- El rei Pere escriu al governador de Mallorca, Arnau d'Erill, dient que Jaume Orseres de Manacor ha exposat que ha trobat la manera de fer teules, gerres i altres vasos de terra. Ha tengut certes contrarietats i ara demana poder exercir aquest ofici de gerrer en les termes de Manacor i Bellver. El rei mana que li sia refeta l'escriptura i pagará un censal modest. (ARM LR 11 f. 58v)

1736.- Morí el reverend Guillem Vicens, rector de Manacor. El succeí en el càrrec el prevere Miquel Vicens. Fou administrador de l'obra pia del rector difunt Guillem Bonet. El doctor Bartomeu Floriana, prevere i vicari del lloc de Sant Llorenç del Cardassar va reclamar a l'administrador 96 lliures, 10 sous i 6 diners per el "cumpliment de salari de Vicaria". (ADM Provisions 25)

Ramon Rosselló

Després de ses matances, ja s'acosten ses festes de Nadal, i es costum era que uns dies abans de donar punt, hi havia es dia de sa festa d'es gall. Tots es nins, petits i grans, duïen es gall a s'escola; uns el feien córrer p'es carrer, qualcuns eren galls de fora-vila, else feien fer bregues, n'hi havia que else duïen fer mats p'es peus. Qualque vegada n'hi havia un que se posava a volar.

Quan tots ja estàvem dins s'escola, començàvem a entregar-lo, i mos donaven una jugueta. Érem més feliços que avui, perquè no teníem tantes juguetes com tenen tots ets al·lots avui. Quan venia es mes de març, que se solen posar lloques, ses nostres mares ja en posaven una, per tenir es pollastres per Nadal.

Llavò donàvem punt fins als Reis. Després dels Reis, venia sa Corema. Cada dia hi havia oracions, sobretot per aquells nins que havien de combregar. Quan venia sa Setmana de Passió, vestien tota l'Església de dol, amb una gran cortina negra que tapava tot es retaule de l'Altar Major.

Venien es tres primers dies d'aquesta setmana, que eren per fer ets exercicis espirituals aquests ninets que havien de combregar, per preparar-los dignament. Es Dijous de Passió se feia sa Primera Comunió; es dimecres anaven a la parròquia tots es nins petits que no havien de combregar. Allà el senyor rector else feia una plàtica i després else donava la bendició i una estampa. I era es dia que aquells nins angelicals anaven a demanar perdó an es seus pares, padrins, germans i familiars.

-Vos vénc a demanar perdó, si vos he agraviat.

-Déu nostro Senyor mos perdoni a tots-, responien es pares i altres. I després se treien de dins sa butxaca uns dobbers. Així eren es records d'aquells nins, pensant algun que l'any que ve faria sa Primera Comunió.

L'endemà se feia sa gran festa d'es nins angelicals, dia recordat per molts com sa festa millor de sa seva vida, sa Primera Comunió.

Aquests nins que havien combregat assistien a ses processons d'es Dijous, Divendres i de Pasqua, sempre acompanyats de Sor Margalida i d'es seus pares, que else feien llum. Igualment, ses nines que havien combregat també anaven a sa processó.

Francesc Clapés

¿Voleu sebre un pas succeït que m'han contat com a cert? -Si no ho és, feis-m'ho a sebre i rectificaré-.

Idò això era un directiu d'es futbol que va anar a veure es batle i li va demanar 70.000 ptes. per fer un sopar, perquè volien celebrar així com toca sa pujada de categoria.

-En parlarem a una permanent- li va contestar es primer mandatari de la vila.

Com que s'assumpto no permetia gaire demores, es directiu va fer de veure un regidor de s'"oposició" i li va exposar es problema.

-¿Que van bé 100.000 ptes.?- va demanar es regidor.

-Si fotre!-, contestà es directiu.

-Idò pots comptar amb elles, però amb una condició: que en Falera no vagi an es sopar-.

I, com podeu suposar, no hi va anar.

Si voltros, benvolguts lectors, creis en s'eficàcia de ses oracions, vos suggeresc que llanceu una pregària an es déus de sa política perquè il.luminin s'enteniment d'es futurs votants d'es CENTRE, que si no, amb tants de partidets i tantes sigles, no crec que en treguin agulla. Vegeu:

PDP: Demòcratacristians de Oscar Alzaga.

UCD: Centristes de Calvo Sotelo i Landelino Lavilla.

CDS: Centristes de Adolfo Suárez.

PDL: Lliberals de Garrigues Walker.

PAD: Socialdemòcrates de Fernández Ordóñez.

I això si no en surt un altre exclussivament illenc!

Vos pareix que s'aclariran?

Me sap greu no poder-vos donar part d'es plens de dia 24 i dia 31 de juliol, però sembla que s'Ajuntament ha trobat sa fórmula perquè nin gú no se'n temi de lo que acorden: fan es plens es dissabte de matí, i jo, que som s'únic que hi sol anar, no puc deixar sa feina per anar a escoltar es seus arguments.

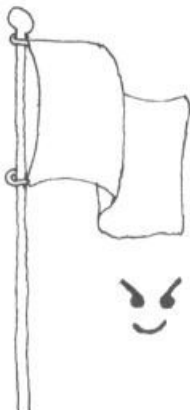
No m'explic com no s'ho havien pensat fa estona, amb lo putes que són!

Pareix que a sa Comissió de festes li agraden ses il.lustracions de sa re vista, perquè cada any en reproduceix una en es seu programa.

Li haurem de cobrar drets d'autor!

*****

It seems that the Festivities Comission enjoys with the Magazine's ilustrations, because every year reproduces one of them on their programe. We shall have to charge them the royalties!

¿Voleu sebre sa versió que m'han contat de s'"affaire" de ses banderes? Idò escoltau i no moteu.

Com que es rector nou encara no coneixia es costums d'es poble, va comanar an ets encarregats que hisassin ses banderes que solien posar per ses festes, és a dir, sa d'es castellet, sa blanca i s'espanyola. Quan aquests es dis posaren a llevar-les sa pols veren que sa d'es castellet estava espanyada i, amb es vist i plau d'es rector, anaren a comanar-ne una altra. Es sastre, carregat de feina, les va dir que no hi havia temps per fer-ne una de nova, però que si volien posar ses quatre barres soles ell tenia tela. Sa idea de posar ses quatre barres no va ser d'es gust d'ets encarregats i pensaren que lo millor era posar s'espanyola tota sola. Un parell de joves, disconformes amb aquesta decisió, varen trobar que si només n'hi havia d'haver una, era sa blanca -tradicional a Sant Llorenç i senyal de pau i de festa- sa que havia d'onejar damunt l'Església i la barataren amb s'espanyola.

Aquesta narració de Jaume Capó Frau fou guardonada amb el 1er. Premi en el "Vè. Certamen literari Tomir", de Pollença.

CIUTAT ESPERA

Tendria uns vint-i-dos anys, cabells negres i cara torrada per un sol feixuc. Estava assegut defora de les cases, damunt un pedrís mig menjat pel temps. Impacient, mirant cada dos per tres el rellotge que li havia deixat el padrí quan es va morir, fregant-se les mans per les cuixes. De tant en tant mirava per veure si ja arribava.

"Encara no ve. No, i haviem quedat a les dues. Supòs que no s'haurà refet. Just faltaria això, que es refés! No se com pot venir a viure aquí, enmig de porcs, arbres que no fruiten, ovelles i terra, tanta terra, massa terra per una persona; i més si és jove com jo. Mon pare i ma mare varen néixer foravilers i s'hi varen morir. Varen viure enmig d'aquest tros de terra i ningú els ho hagués fet canviar pel millor casal de senyors. Però no, jo no m'hi moriré aquí. No faig comptes deixar-hi pell i ossos per tenir tan sols dues lletugues d'enciam, un parell de taronges i qualche animal. És massa feïna. Tot el dia preocupant-te per si demà farà bon dia, si plourà, si el vespre farà vent, si la gelada matarà els ulls nous... Massa preocupació, massa, massa,... Jo som jove, tenc futur. Som valent i m'aferraré a qualsevol cosa. Tenc molta voluntat i me la reconeixeran, veuran que valc".

Per la camada aparegué un dos cavalls descapotat. S'aixecà i entrà dins la casa d'on tregué dues maletes. Velles, d'una roba descolorida de quadrets, fermades amb dues cordes, tan buides que hi hagués pogut aficar la roba de dues persones més, amb les anses espanyades. Amollà les maletes damunt el pedrís i corregué cap a les barreres de fusta. Les obrí deixant pas al cotxe. Ja ni les va tancar. Frisava massa per pensar en tancar unes barreres que avorria i que hagués pogut dibuixar de memòria sense cap errada. Aquella fusta corcada, aquell reixat de filferro, els tres llistons nous, el fil d'electricitat que servia per travar. Tot ho havia vist mil i un pocs, se sabia aquella barrera com el Parenostre.

"Ja em pensava no vendria. Me l'hauria feta bona si no s'hagués presentat. ¿Què punyetes li trobarà a aquest parell de quarterades? Jo ja les tenc fins ben dalt del cap. Quan menys terra vegi millor".

-Bones tardes. Ja som aquí. Et pensaves que no vendria?

-No, no. Estava segur que et presentaries. Però fris un poquet perquè un veïnat em vendrà a cercar. Ell té feines a Ciutat i em farà el favor.

-Bé, no et vull destorbar. Aquí tens el xec. Pots anar a cobrar-lo demà mateix.

"Mira quina sort trobar un tros de terra tan allunyat de tots els pobles. No em puc deixar del preu. Ha estat una quantitat raonable. Fins i tot hagués pagat un poc més. Es veu que tania ganes de vendre-ho, no em va posar cap pega quan li vaig proposar baixar el preu. De totes maneres si no arriba a ser pels doblers que m'han donat a ca meua i pels quatre que havia fet aquests dos anys a l'Institut no hagués pogut ni somiar-ho. Mira que he tudit el temps i la llavor. Dasset anys estudiant: vuit cursos d'EGB, tres de BUP, el COU, els cinc anys a la Universitat i un any perdut per preparar les oposicions. No dasset, devuit. Ja se que no m'han fet mal. Sempre m'ha servit per conèixer gent i per comprendre que la cultura no és més que una altra peça de l'imperi burgès, però els he hagut de seguir el joc. Ara esper que tot sigui diferent. Aquí separat de tot em crearé el meu món. Ningú em podrà dir què he de fer. I si qualque dia vull tornar a ser part de l'engranatge capitalista no em serà difícil. Tenc una bona carrera, de qualque cosa m'havia de servir, i mon pare té molt bones relacions. Ja se sap: directors d'empreses, missers, militars i fins i tot polítics".

-Passa per aquí i et mostraré la casa. Abans de morir mon pare i ma mare hi havíem fet reformes. Un llamp els va matar davall un arbre. Veus, la cuina i la cambra de bany són noves. La gelera la varem comprar fa poc. Quasi no l'hem usada.

-M'agrada. M'agrada perquè no és massa gran i té tot el que a una casa s'ha de menester. La setmana que ve vendrà N'Isabel i ho arreglarem tot al nostre gust. Aquest assumpte de la decoració li agrada molt.

plancha y pintura
talleres

SON TORRENS

T. 537307

MURO

-M'hagués agradat conèixer la teva dona.

-No estam casats. Vivim junts però no ens ham casat.

"Quina ficada de pota. Pareix que per Ciutat ara s'u sa viure amb senyoretes però sense casar-s'hi. M'agrada aquesta idea, és una bona cosa. Si t'ho penses bé saps que n'hi ha de coses a Ciutat que aquí no hagués pogut tenir mai. La cosina de ma mare em podrà tenir una temporadeta a ca seva. Quan hagi trobat feina llogaré un piset, petit, però just per una persona... o dues si és necessari. Hi posaré un televisor, en colorins com és de suposar. Saps amb els doblers que tenc ara dins la mà que en podré fer de coses. Els diumenges convidaré a dinar a les meves amiguetes, perquè supòs que en faré d'amics, i després les duré al cinema i a beure una copeta a un bar d'aquests de tant de luxe. I un cotxe, m'hauré de comprar un cotxe. No es pot viure sense un cotxe propi. Aniré els caps de setmana d'excursió a veure tota l'Illa, que encara no la conec. No he vist mai les Coves d'Artà ni del Port de Manacor, no he vist la Cartoixa, ni el Cap Vermell. Si, els noms em sonen molt però no ho he vist mai d'aprop. Però abans m'hauré de treure el carnet. N'hi ha que diuen que és molt difícil conduir un cotxe. Un pic me'n record que vaig menar el tractor d'un veïnà i no em va anar gens malament".

-Aquí dins aquesta cotxerietta hi ha tots els ormejos. La teulada és nova també. Les bigues de fusta es varen corcar i varen passar per ull. Un poc més i mata el cavall.

"Es una llàstima. Aquest al·lot es tudarà enmig de la barbaritat de la capital. El faran tornar no-res. Aquí era lliure. Fermat un poc a la limitació de la vida rural, però lliure. Allà tothom li menjarà el cervell. Serà com un baldufa. Anirà cap a on vulguin i ballarà fins que li donin corda. Anirà a empenyes per dins la vida, mendicant misericòrdia d'un familiar a un altre més llunyà. Serà una xifra més al gran nombre d'aturats. Tampoc crec que aquí està tan malament. Fins i tot hi ha aigua corrent i llum. N'Isabel estarà contenta. Ella es pensava que no hi hauria ni això. És una bona finqueta. La casa és molt senzilla però suficient. I és que per viure no hi importen grans luxes, basta amb el mínim necessari. És clar que si vius a una ciutat et veus acossat pel consumisme, i d'això no se'n salva ni el més comunista de tots. I aquest al·lot no serà una excepció".

-Fins a aquells garrovers arriba la finca. Si mateix és grossa. Si mon pare i ma mare no fossin morts no la t'hauria venuda. Ells estaven d'amitgers i després amb uns doblers que li deixaren a un banc van comprar-ho als senyors, que havien anat a viure amb una filla a Barcelona.

-Degueren passar molta pena per comprar aquestes terres que tu ara vens.

-I què he de fer? No em vull podrir com ells dins el fang, ni passar tota la vida pudint a fems.

Tornaven caminant cap a les cases. Poc a poc. Un trepitjant la terra amb força i l'altre mirant les muntanyes amb certa nostàlgia. Una bocina els va desxondir del seu embadaliment. Era la d'un 600 verd, que havia perdut tot el color, rovellat de dalt a baix, amb el paraxocs esfondrat. Un home grasset, de galtes vermelles, ben afaitat va sortir d'aquell pe

tit escarabat. Era calb, duia una camia de l'any de la gratella, embotonada fins arran del coll, una americana de vellut negre i uns calçons dos pams curts que li feien mostrar una cuixa peluda i morena. Es posà a cridar i a fer moviments de braços i mans, a fer capades i a pegar cops pel 600.

-Encara que et vénc a cercar m'has de fer esperar!

-Ja, ja vénc. No us poseu nero.

-Et pareix que arribarem a Ciutat a les quatre i mitja, home de Déu? No veus que tenc pressa?

"Aquests joves d'avui en dia no tenen en compte el temps i el temps és or. I més quan tens un peu dins la tomba com li tenc jo. Què punyetes se n'ha d'anar aquest a fotre moneies a Ciutat. Allà no trobarà més que perversió i mals camins. No, si jo t'ho dic que aquest jovent ja ha sortit dels solcs i no els hi faran entrar de bell nou, perquè també són caparruts i no es fien ni de son pare".

-Dona'm les maletes. Jo les compondré damunt els seients, no fos cosa que em fotessis els ous i llavors sí que l'hauríem feta bona!

"Estic fart de vells pagesos remugadors. Com no es posa la llengua allà on li càpiga! Aquest també es morirà somiant tenir una bona foravila com mon pare i ma mare, i acabarà estampat amb el 600 per un arbre. La direcció de la tia? dins la cartera; el xec? dins la butxaca de darrera; ho tenc tot? si, em pareix que no deix res; tot, ho duc tot. Me'n duc tam

bé la ràbia d'una terra i el record d'uns anys perduts darrera la illusió d'una pares autoritaris i feels a les seves creences. Me'n duc la llibertat que aquesta terra m'ha negat i les ganes de deixar de ser un pagès toto i ignorat".

El cotxe s'anava perdent camada avall. Quedà totsol; segut damunt el pedrís menjat pel temps. Mirant passar els núvols i veient com anaven tapant el sol. Pensant des d'on venia el vent, si de llebeig o de ponent. Siulant una vella cançó d'una pel·lícula d'En Xarlot i contemplant el peixir de tórteres i coloms.

"Quina felicitat! Enmig de foravila. Lluny del món consumista i depravat, foll de les seves manies. Sentint cantar els aucells, gronyir els porcs. Sentint la remor del vent acaronent els arbres i fent-lis tremolar les fulles. Aquesta olor de foravila, aquesta hermosa música de la naturalesa. No hi ha doblers que ho puguin comprar. Quin benestar!".

El 600 anava menjant carretera i consumint benzina, fent fum i olor d'oli cremat. A la llunyania ja es

veia Ciutat i la seva badia. Els dos ocupants de l'automòbil no xerraven. El conductor aferrat al volant, pendent dels altres cotxes, aclucant els ulls per veure-hi millor i negant-se a dur ulleres. El company de viatge somreia com si fos un nin a qui han regalat una nova joquina. Jugava amb un elàstic. L'estirava i l'amollava. Se'l passava per la monyeca. Se'l treia. El tornava estirar i el tornava amollar.

"Ja era hora. A la fi Ciutat. Què ho és de gran! Què n'hi podré fer de coses aquí! No, mon pare i mare, no seré tan beneït com vosaltres! Jo no em moriré a Son Capellet. Tota la vostra feina està dins la meua butxaca de darrera. No tenc les terres però tenc els doblers i ningú me'ls pendrà. Ciutat és gran i aquí m'espera una altra vida. Puc demostrar qui som. No som curt de gambals i vénc amb ganes de fer feina, molta feina. Aquí està el meu futur i no semblant, podant, tonent, llaurant...És vera que és hermosala ciutat, molt hermosa i de lluny, tan gran, no se sap on acaba. A la fi Ciutat! A la fi una nova vida!

GLOSES

Sant Pere n'és un bon sant,
sempre me'n recordaré,
ben aprop jo me vaig fer
d'esser d'ell un habitant.

Estic a l'hospital de dia
no se quan en sortiré.
Jesús, Josep i Maria,
Déu vulgui que en surti bé!

Quatre "cables" me posaren
d'un aparato molt gros;
d'es cor miraren, supòs,
si es tic-tac funcionaven.

Me prepararen "goteo"
d'aigo pura i glucosat,
supòs per agontar sa vida
d'un bastant atropellat.

Molts diven de Son Dureta,
jo dic que és un lloc sagrat;
qui no pot treure bé es cap
surt amb una caixa estreta.

Coses extraordinàries
passen fent quatre cançons,
però dins coronàries
vas hasta sense calçons.

Visites de companys,
amics i familiars,
fan nosa dins aquest cas
per respirar tan "ligero".

Entre metges i enfermeres,
zeladors i auxiliars
molts valen molt, i fan cas,
altres ni per xarpelles.

Es barco té una vela,
per ningú vull jo xerrar,
i qui vol estudiar
i es confrare, pren candela.

Es dies no vaig comptar
per no tenir calendari,
emperò d'aquest sudari
sempre me recordarà.

No pretenc de glosador
ni tampoc de cançoner,
però sense fer es colló
qualcuna surt bastant bé.

No estic per fer més cançons,
aquí faré sa darrera:
en tenir quimera
mal d'altri rialles són.

Guillem Mesquida

JUNY

1.- Al local de la Creu Roja comença un curs de socorrisme. S'hi apunten molts d'al.lots.

5.- En Miquel Pascual Rosselló i na Maria Sallas Riera fan l'esclafit a l'església de Sant Llorenç.

7.- Na Catalina Caldentey Llull, "Garbeta", viuda de 85 anys, entrega l'ànima a Déu.

9.- El Vicari Episcopal, amb les consabudes galtadetes, confirma una partida d'al.lots llorencins.

10.- Surt la processó del Corpus. A la sortida de l'Ofici la gent xiuxiueja: diuen que se'n du en el Rector.

19.- Se celebren unes noces de pinyol vermell a Son Carrió: En Gabriel Sancho i n'Antònia Calafat.

20.- Mor en Mateu Riera Sureda, "Llum". Era viudo i tenia 85 anys. Al Cel sia.

24.- Dins l'església, el temps de la missa, i defora, en haver acabat, balla Sant Joan Pelut

26.- Arriba al món en Francisco Sancho Serveira. Els seus pares, en Joan i na Francisca estan alabats.

27.- Fill de Mateu i Catalina, neix un altre carrioner: en Miquel Frau Barceló. Salut!

29.- Deixa aquest món na Catalina Femenias Bauzà, "Sa madona d'es Moli". Tenia 94 anys.

30.- En Llorenç Pascual Febrer, fill de Pedro i Francisca, augmenta la llista del cens electoral. Enhorabona.

Aquest mes fa cinc anys que no passa el tren per Sant Llorenç. ¿Vos pareix que ens tornarà dur a Ciutat?

JULIOL

1.- A s'Escola Nova hi ha una camioneta de Son Dureta que ve a cercar sang.

3.- L'Escola de Ball, que per lo vist és de la bulla, organitza un ball de bot a la plaça de l'Ajuntament.

Avui fa noranta anys que tengué lloc el primer ple de l'Ajuntament de Sant Llorenç. Tal dia com avui festejaren l'haver conseguit la independència de Manacor.

7.- Acaba el curset de socorrisme. Ja ens podem posar malalts en voler.

Mor n'Àngela Sureda Nadal, "Tasco", a Son Carrió. Era viuda i tenia 81 anys. Al Cel sia.

8.- Comença el Campament del Card Infantil. Van a Son Josep i són una cinquantena.

10.- En Joan Llodrà i n'Antònia Mascaró se decideixen a viure junts i es casen.

Neix en José Eugenio Nieto Soler. Enhorabona als seus pares, en José i na Maria.

S'inaugura el xiringuito del Parc de la Mar. Si el món no fa ui el disfrutaran vint anys.

11.- Se'n va el Rector. Fins que vengui el nou el substituirà en Toni Riutort, "Caragol", de Son Carrió.

12.- Canvien la primera placa dels carrers: Sa Plaça Nova, que ja no se diu "del General Franco" (La veritat és que no s'ho ha dit mai) La segueixen Santa Maria de Bellver (Primo de Rivera), de la Mar (Carrero Blanco), d'es Camp Rodó (Jaime Clapés), d'es Xaragall (4 de Setiembre), d'es Puig (General Goded), de l'Església (Calvo Sotelo), de sa Sínia (Victoria), Es Carrerillo (Angel), de l'Espèrança (Belchite), de la Caritat (Mateo Juan), d'es Pardiñes (Pardiñas) i Nuno Sanç (carrer J). Alabat sia Déu!

14.- Se'n tornen els esvelladors de tarongers que havien vingut de València per fer feina a Pocafarina i a altres finques del poble.

16.- Neix en Nicolás Pascual Sampol, que és l'alegria d'en Bartomeu i na Damiana.

17.- Avui fa 31 anys que Mn. Salvador Galmés fou nomenat fill il.lustre de Sant Llorenç.

18.- Cansats, però ben contents, tornen els dels campament.

22.- Na Damiana, casada amb en Jaume dóna a llum en Llorenç Mas Riera. Que el poguem veure casat!

Mor en Miquel Fuster Jaume, "Raio". Era casat i tenia 67 anys. Al Cel el vegem.

També mor n'Antònia Riera Riera, "Garrida". Tenia 78 anys. Descansi en pau.

24.- Fot una bona ploguda. Els tarongers sembla que reviscolen una mica.

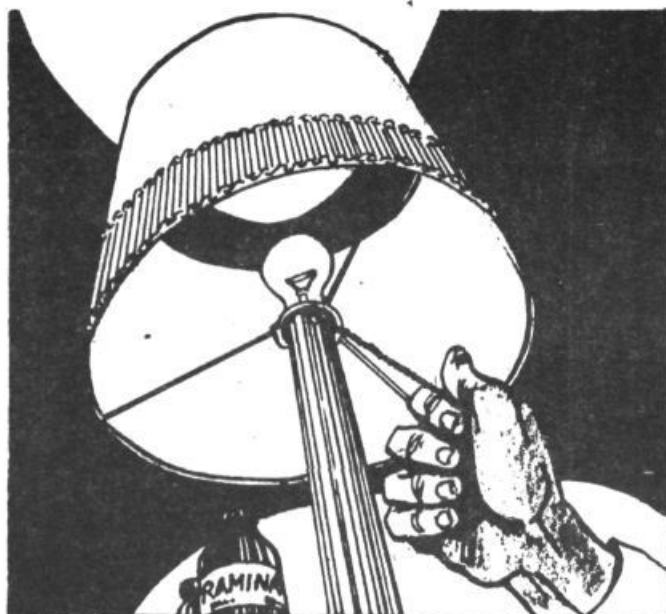
En Pere Massanet Sancho i na Isabel Puigròs Femenias se casen. Enhorabona!

25.- Es fa la presentació de la plantilla del Cardassar, que enguany jugarà a Preferent.

29.- Cau terra roja i ho deixa tot fet un desastre. Pensau a girar l'aigua de la cisterna.

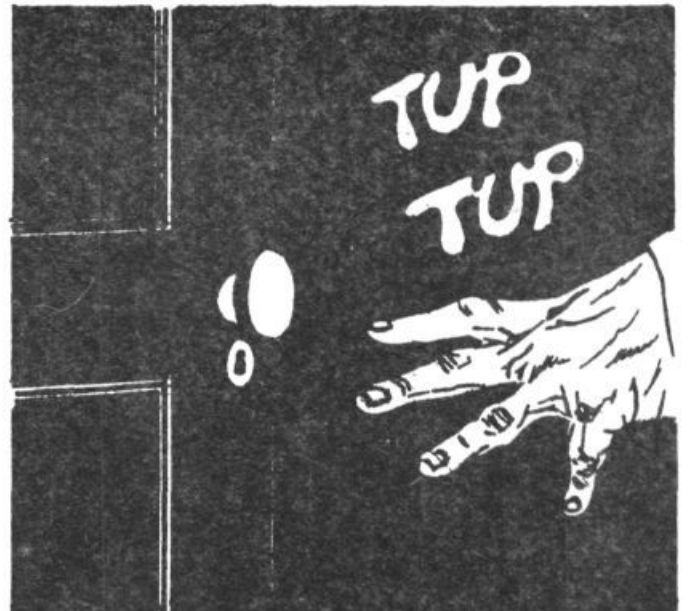

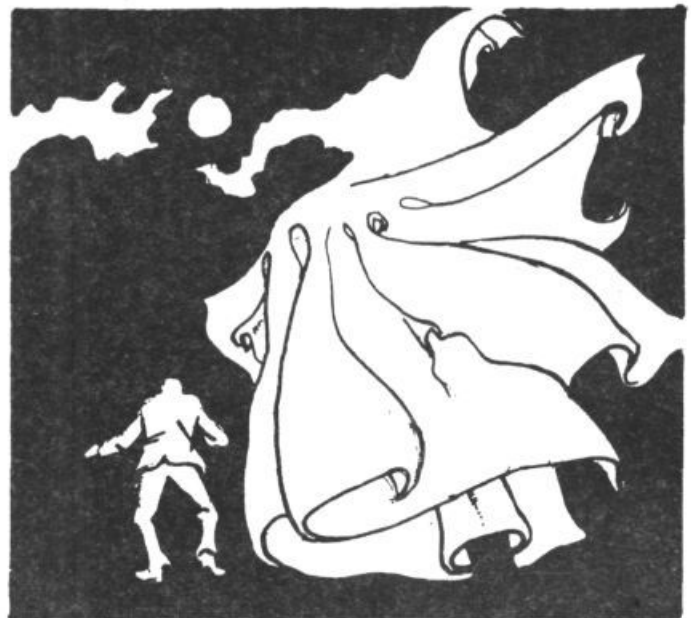
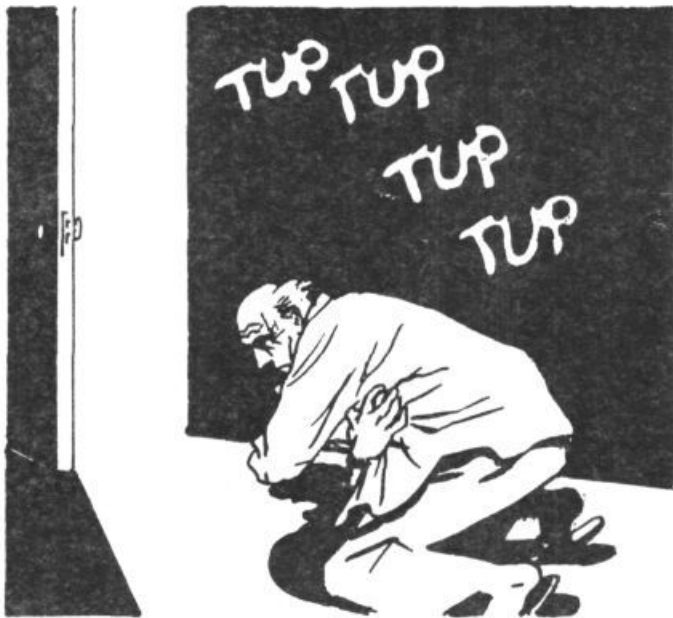
(continuació)

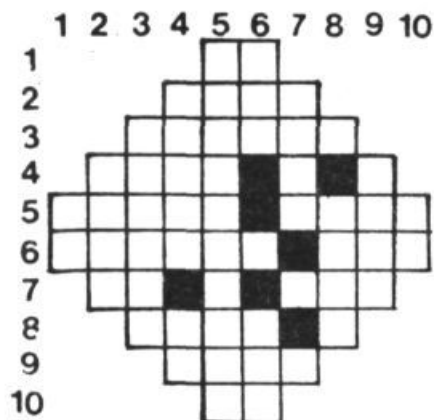

MOTS CREUATS

HORITZONTALS.- 1.- Símbol del calci. 2.- Arma blanca semblant a l'espasa, de fulla curta i generalment de dos talls. 3.- Individu d'una raça caucàsica les tribus de la qual, provinents de l'Índia entraren a Europa a finals del segle XIII i s'escamparen per Espanya, Hongria, etc. 4.- Ésser fantàstic que es representa sota la figura d'una dona dotada d'un poder sobrenatural. Consonant. Símbol del sofre. 5.- Relatiu o pertanyent a les naus. Esmorzar, dinar o sopar per a celebrar una festa, un aplec, etc. en favor d'algú o d'alguna cosa. 6.- Donar asil. Onada. 7.- Consonants. Símbol del nitrògen. Manoll. 8.- Acció d'atacar. Consonant. 9.- Crit prolongat i planyívol d'un gos. 10.- Símbol de l'alumini.

VERTICALS.- 1.- Símbol del sodi. 2.- Ostentació de magnificència, luxe extraordinari. 3.- Nom de diferents ocells palmípedes d'ales llargues, generalment blancs amb les parts superiors cendroses. 4.- Closca llenyosa de la gla. Pronom. 5.- Fam. Cosa, esp. expressió pròpia dels catalans. 6.- Entre els turcs, el qui exerceix un comandament. Consonants. Hortalissa. 7.- Pilar sortint en la superfície d'un mur. 8.- Vocal. Càntir d'un broc amb nansa. 9.- Rei de Mallorca. 10.- Símbol del tàntal.

SOPA DE LLETRES

Veiam si sou capaços de trobar deu paraules que comencin en "RE"!

REVISCOLAR
EAINCEDSEE
PTLLINSSTN
ESPAQTULOO
TQUGEMJNPV
ITDEIXATEA
DELRETXASR
OTXMALLBEL
RENYADAUSM
TRYNARFEST
TREYNARFER

ENDEVINALLA

Dins convent reial estan tancades moñges hermoses, i cada any es mes d'octubre s'obri es convent... fugen totes.

PROBLEMA

El vi que conté una bóta val devuit mil pessetes. Després d'haver-li tret 105 litres el seu valor és de 14.850 ptes. ¿A quant s'ha de vendre el litre de vi per guanyar 3.000 ptes. amb el vi d'una bóta plena?

FUGA DE VOCALS

Q _ C _ MPR _ L _ Q _ N _ H _ D _ M _ N _ ST _ R, H _ D _ V _ NDR _ L _ Q _ T _ .

SOLUCIONS

<p>ENDEVINALLA Una magrana.</p> <p>PROBLEMA Ha de vendre el litre a trenta-cinc pessetes.</p> <p>FUGA DE VOCALS QUI COMPRA LO QUE NO HA DE MENESTER, HA DE VENDRE LO QUE TÉ.</p>	<p>SOPA DE LLETRES REVISCOLAR EAINCEDSEE PTLLINSSTN ESPAQTULOO TQUGEMJNPV ITDEIXATEA DELRETXASR OTXMALLBEL RENYADAUSM TRYNARFEST TREYNARFER</p>	<p>MOTS CREUATS CA DAGA GITANA FADAT NAVAT ASILAR TNN ATAC UDOL AL</p>
---	--	---